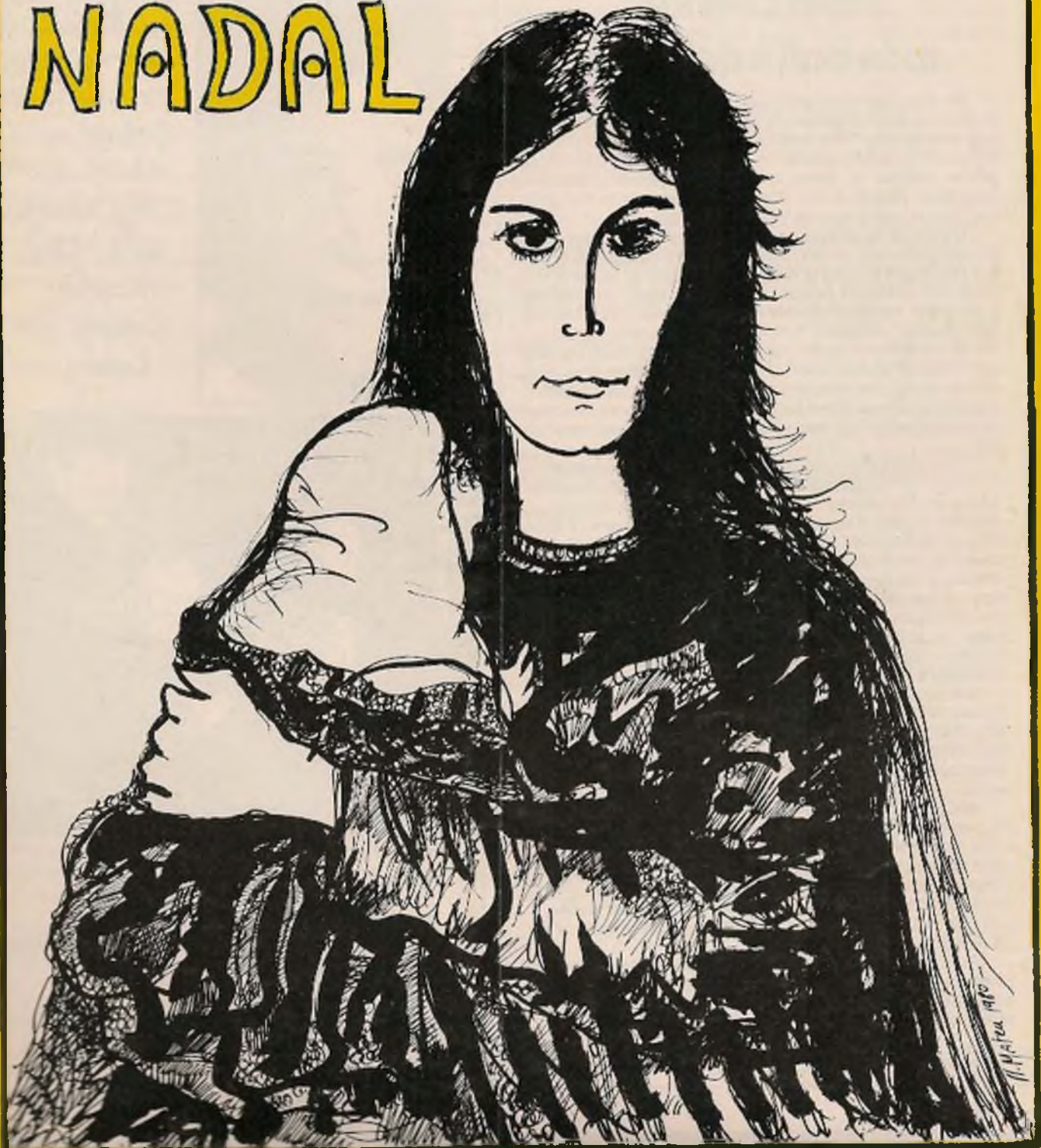

ANY II - N.º 18 - DESEMBRE 1980

la farga

BUTLETÍ DEL CASAL DE JUBILATS SALT

NADAL

ESPIGOLANT

Ha mort John Lennon, pare dels Beatles i de tota una generació.

John Lennon, més enllà del mite

He començat tres vegades aquesta nota necrològica. I m'he de parar, amb les llàgrimes als ulls. Tinc el tocadiscos engegat, amb música dels "The Beatles". Tant se val el títol, "Let it Be", o "Hey Jude", "A Day in the Life" o "Revolution". La gairebé totalitat de lletres eren de John Lennon, assassinat aquesta nit passada a New York, sembla que per un desequilibrat mental, que ni tan sols ha provat de fugir.

D'ençà de la postguerra —1945— si se'm demanava sobre els esdeveniments de més transcendència ocorreguts al món i que han tingut incidència directa en la marxa de la humanitat —allò que els tècnics en diuen pautes històriques— no dubtaria a assenyalar aquests quatre: la Revolució xinesa, l'aparició dels "The Beatles", el Concili Vaticà II i el maig francès del 68.

El "fenomen Bittels", com es diu popularment, significava una revolució social. Amb els "Beatles" s'encetava l'era de la música electrònica —de bon gust— i començava una prolifera etapa de lluita juvenil per fer sentir la seva veu en un món marcat profundament per una rígida moral del comportament social.

"The Beatles" no van néixer per generació espontània: tota la repressió congriada durant la postguerra: de Churchill i Adenauer, Eisenhower i Pius XII es covava, silenciosament: sortí dels tuguris d'una ciutat industrial com Liverpool i trobà el camp adobat, com guspira encesa en un camí de pólvora. No només als suburbis de les grans ciutats. En el cas-beatlenià la solidaritat de classe —i crec que és ben lícit parlar dels joves com a classe social— fou molt més poderosa que les divergències ideològiques, socials i econòmiques. Per primera vegada potser, en la història de la humanitat, la joventut trencava les normes socials imposades per una societat legislada per adults i proclamava obertament que l'única forma de comportament era la derivada de l'opció personal de cadascú: començaven els drames familiars davant el fill "pelut", o la filla "discotequera"; s'introduïa un nou concepte de relacions afectives i sexuals; s'iniciava una crítica directa contra tota forma d'hipocresia i de normativització del comportament humà, familiar i social.

Malgrat la manipulació que va fer-ne de seguida la societat de consum, "The Beatles" van saber mantenir la seva dignitat. I van tenir el bon encert de retirar-se a temps. Però el camí encetat per ells, ample i obert, tenia implicacions —directes o indirectes— en el naixement d'una nova societat: Si el fet que el fill de la reina d'Anglaterra s'escapava de palau per mar-lo a sentir és una simple anècdota, la consecució del dret de vot als 18 anys ja és un fet més seriós.

John Lennon era considerat el cervell del grup. Havia declarat en més d'una ocasió que la seva vida seria curta. La seva mort, tràgica, la sentim com si ens fugís un tros de nosaltres mateixos.

PUNT-DIARI 10/12/80

Joan Carreres i Péra

*"imagine theres
no heaven it's
easy if you
try no hell
below us
above us only
sky imagine
all the
people
living for
today..."*

TOTS ELS DE LA REDACCIÓ
DE LA "FARGA" OFERIM AQUEST
"ESPIGOLANT" A L'HOMME,
JOHN LENNON, QUE TAN VA
INFLUIR EN LES NOSTRES
VIDES... *donarem en pau.*

VISCA JOHN LENNON

ANY II Núm. 18
Desembre 80

SUMARI

Espigolant.....	2
Editorial.....	3
Petanca.....	5
La Bruixa del Cadí.....	7
Muntanya.....	9
Vida del Casal.....	10 i 11
Teva:Meva.....	13
Culturàlia.....	15
Foto-Concurs.....	17
A la Taula de la Farga.....	17
La Independència en Marxa.....	18
Des del Carrer Major.....	18
Caçafarro.....	19
La vida amb humor.....	19

CONSELL DE REDACCIÓ

Lluís Mateu, Josep Cristòfol,
Quim Pla, Miquel Casellas, Joan
Arnau, Narcís Burch, Josep M.
Torras, Alfons Mateu, Eusebi
Cabezas, Martí Fita, Josep M.
Quintana, Guillem Terribas.

DISSENY:

J. Cristòfol i Guillem Terribas

PORTADA:

Lluís Mateu

COL·LABORADORS:

Jaume Bosch, Ll. Torner, Sal-
vador Sunyer, Antònia Bautista.

ADMINISTRACIÓ: M. Casellas
PUBLICITAT: J. Cebrián

DISTRIBUCIÓ

Joan Roig i Pitu Geli

REDACCIÓ

Passeig Verdaguer, n.º 1
CASAL JUBILATS
SALT

IMPRESSIÓ

TIPOGRAFIA OFFSET-PAGÈS
Teléf. 42 01 07 ANGLÈS

D'aquest número de LA FARGA
se n'han imprès 1.000 exemplars.

Autoritzem la reproducció dels
articles, esmentant el nom de LA
FARGA

Dipòsit Legal: GI 356-1979

editorial

NADAL: MISSATGE DE PAU I LLIBERTAT

Altra volta estem a les portes de les Festes de Nadal. Volguem o no volguem, Nadal fa respirar a la nostra societat un ambient especial: paraules de pau, solidaritat, amistat, joia.... Per als creients és una data especialment significativa: la vinguda de Crist Jesús, portador d'un missatge nou, d'una bona nova de salvació per als homes.

Les festes de Nadal són festes entranyables i casolanes, lligades a la remembrança dels costums i tradicions populars: el pessebre (tan nostre...) el tió, els reis... Les nades i cançons fan entrar dins l'esperit de cada home un sentit de joia, alegria i comunicació vers els altres.

Les festes de Nadal són unes diades a part dins el calendari de cada any. Sembla com si les guerres, les baralles, les discussions, desapareixessin tot de sobte de la nostra realitat, i el món s'oblidés de la cara tràgica i amarga que envolten molts de fets, fets que han desaparegut com per art de misteri...

No oblidem, però, la cara alegre i fàcil que embolcalla les diades nadalenques, immerses en una societat consumista: les garlandes i les llums multicolors, l'afany gairebé desesperat de comprar i gastar, les festes, sopars, balls, muntats no amb esperit de participació i convivència, sinó promoguts per un engranatge de la nostra societat, que se n'aprofita per a fer-ne un negoci i desarrelar amb mixtificacions el propi sentit del missatge de Nadal.

Ens sembla que el més important és retrobar l'autèntica essència del significat de Nadal: per als cristians l'alegria pel Déu fet home, que naixerà entre nosaltres, per a tots els homes la bona nova de la pau i la fraternitat envers un món més solidari i més lliure.

I que aquest sentit autèntic de tot el Nadal no quedi com moltes vegades, amagat amb la realitat mundana i consumista que dona a aquestes Festes la nostra societat.

Volem, doncs, que el Nadal sigui una ocasió per a reviuir el significat que dintre seu porta: que serveixi per unir més les famílies i apropar els homes que parlen llengüatges o tenen idees diferents. Malauradament el Nadal no hauria de ser una ocasió diferenciada de la resta de l'any, sinó que l'esperit nadalenc hauria de durar sempre. Que el missatge de Nadal duri tot l'any. Amics:

"LA FARGA" DESITJA A TOTS: UN FELIÇ NADAL.

CALENDARI DE COMPETICIÓ DE LA LLIGA SOCIAL 1980-81

7-12-80

N. Ros	C. Fàbregas
A. Roca	A. Jiménez
D. Gamundi	J. Carrillo
Silveri	A. Echave
M. Padilla	M. Macias
E. Cabezas	A. Peruga
J. Martín	J. Espinar
M. Oliveira	P. Canadell

14-12-80

N. Ros	A. Jimenez
A. Roca	J. Carrillo
D. Gamundi	Echave
Silveri	C. Fàbregas
M. Padilla	A. Peruga
E. Cabezas	J. Espinar
J. Martín	P. Canadell
M. Oliveira	M. Macias

21-12-80

N. Ros	J. Carrillo
A. Roca	A. Echave
D. Gamundi	Fàbregas
Silveri	A. Jiménez
M. Padilla	J. Espinar
E. Cabezas	P. Canadell
J. Martín	M. Macias
M. Oliveira	A. Peruga

28-12-80

N. Ros	A. Echave
A. Roca	C. Fàbregas
D. Gamundi	A. Jiménez
Silveri	J. Carrillo
M. Padilla	P. Canadell
E. Cabezas	M. Macias
J. Martín	A. Peruga
M. Oliveira	J. Espinar

4-1-81

N. Ros	D. Gamundi
A. Roca	Silveri
M. Padilla	J. Martín
E. Cabezas	M. Oliveira
C. Fàbregas	J. Carrillo
A. Jiménez	A. Echave
M. Macias	J. Espinar
A. Peruga	P. Canadell

11-1-81

N. Ros	Silveri
A. Roca	D. Gamundi
M. Padilla	M. Oliveira
E. Cabezas	J. Martín
C. Fàbregas	A. Echave
A. Jiménez	J. Carrillo
M. Macias	P. Canadell
A. Peruga	J. Espinar

18-1-81

N. Ros	A. Roca
D. Gamundi	Silveri
M. Padilla	E. Cabezas
J. Martín	M. Oliveira
C. Fàbregas	A. Jiménez
J. Carrillo	A. Echave
M. Macias	A. Peruga
J. Espinar	P. Canadell

25-1-81

N. Ros	M. Padilla
A. Roca	E. Cabezas
D. Gamundi	J. Martín
Silveri	M. Oliveira
C. Fàbregas	M. Macias
A. Jiménez	A. Peruga
J. Carrillo	Espinar
A. Echave	P. Canadell

1-2-81

N. Ros	E. Cabezas
A. Roca	J. Martín
D. Gamundi	M. Oliveira
Silveri	M. Macias
C. Fàbregas	A. Peruga
A. Jiménez	J. Espinar
J. Carrillo	P. Canadell
A. Echave	M. Padilla

8-2-81

N. Ros	J. Martín
A. Roca	M. Oliveira
D. Gamundi	M. Macias
Silveri	A. Peruga
C. Fàbregas	J. Espinar
A. Jiménez	P. Canadell
J. Carrillo	M. Padilla
A. Echave	E. Cabezas

15-2-81

N. Ros	M. Oliveira
A. Roca	M. Macias
D. Gamundi	A. Peruga
Silveri	J. Espinar
C. Fàbregas	P. Canadell
A. Jiménez	M. Padilla
J. Carrillo	E. Cabezas
A. Echave	J. Martín

22-2-81

N. Ros	M. Macias
A. Roca	A. Peruga
D. Gamundi	J. Espinar
Silveri	P. Canadell
C. Fàbregas	M. Padilla
A. Jiménez	E. Cabezas
J. Carrillo	Martín
A. Echave	M. Oliveira

1-3-81

N. Ros	A. Peruga
A. Roca	J. Espinar
D. Gamundi	P. Canadell
Silveri	M. Padilla
C. Fàbregas	E. Cabezas
A. Jiménez	J. Martín
J. Carrillo	M. Oliveira
A. Echave	M. Macias

8-3-81

N. Ros	J. Espinar
A. Roca	P. Canadell
D. Gamundi	M. Padilla
Silveri	E. Cabezas
C. Fàbregas	J. Martín
A. Jiménez	M. Oliveira
J. Carrillo	M. Macias
A. Echave	A. Peruga

15-3-81

N. Ros	P. Canadell
A. Roca	M. Padilla
D. Gamundi	E. Cabezas
Silveri	J. Martín
C. Fàbregas	M. Oliveira
A. Jiménez	M. Macias
A. Carrillo	A. Peruga
A. Echave	J. Espinar

Sota les canals del Cadí i encimbellat sobre un turó, un poblet de pedra sobre pedra contempla la magestuosa serra. De lluny sembla immòbil, com encantat per sempre per la blancor de la roca, però en arribar-hi els lladrucs dels gossos d'atura i l'esvalot de l'aviram em diuen que sota aquelles teulades ni ha vida encara.

Travesso el poble sense més companyia que aquests animals i el rajolí de la font, que a la placeta omple un bassi. Més enllà se sent la Teresa que dintre l'Hostal prepara el dinar dels homes. Arribaran amb bona gana després de passar el matí dallant l'herba olorosa dels Plans de Cadí.

M'allunyo de les cases per un corriol vorejat de roses de bardissa que mena al fondal. Vora el torrent un casalot voltat d'ortigues em mostra el teulat apedaçat; ressalta el vermell de les teules sobre la verdor de l'obaga; diria que no hi viu ningú si no fos pel fil de fum que, mandrós, s'enlaira per la riba, des de la llar del casal.

En passar-hi pel davant veig al cancell una vella que, molt corbada, escombra absent. Va vestida de negre, d'aquell negre que com els seus cabells el temps ha tornat d'un color estrany: El cabell li mig cobreix el rostre i una barba de boc llarga i espessa em deixa confós. Sota el front cella-junt li brilla l'ull borni.

Voltada de gallines negres com corbs es tanca dintre l'entrada, espiant el meu pas, murmura miges paraules a l'aviram, que en sentir-me passar ha engegat una gran cridòria.

Caminant tot el dia pels crenys del Cadí, no m'he pogut treure del

cap aquella vella d'aspecte ferèstec. En arribar a Prat d'Aguiló, ja entrada de fosc, el foc ja és encès a la llar del refugi, fa companyia al pastor i al gos llanut que jeu als seus peus.

Després de menjar una queixalada també jo m'he estirat vora el foc. A fora ja és negra nit, i només les últimes congestes ressalten entre la foscor.

Em faig venir bé de preguntar al pastor per aquella dona vella del casalot embardissat sota la Serra, i tot primer em defuig la conversa, no em diu res més que: Jo sempre l'hi he vist

Però jo masell li torno a preguntar amb insistència, què hi fa i qui és aquella dona.

Llavors pausadament i amb recança em conta el que ja el seu pare de petit havia sentit explicar:

Ja feia molts anys que el mas de l'Obaga era abandonat, en vida de l'avi hi vivien dos germans pobrement no tenien més que una vaca vella i se

Ja feia molts anys que el mas de l'Obaga era abandonat, en vida de l'avi hi vivien dos germans pobrement no tenien més que una vaca vella i secaia com ells, sense que ningú més al món que pogués tenir-ne cura, vivien de la caritat dels veïns.

La vaca va morir de vella, i al cap de poc temps ells van fer la mateixa fi.

Les terres van quedar ermes i els prats sense dallar, la casa es va tancar darrera seu i les bardisses l'anaren tapant.

Però vet ací que un dia la xemeneia tornà a fumar, i els del Poble no sabien que ningú hagués

tornat a habitar el Mas de l'Obaga. Però el pastor veí una vella collint creixens, en el torrent, i des d'els masos veïns sentien els seus crits barrejats amb els trons de les nits de tempesta.

— Però ara t'explicaré la més grossa:

— Va ser per l'Aplec del Santuari de Bastanist. Com cada any els joves de les dues bandes del Cadí es trobaven per Santa Creu en aquest racó de món per cantar els Goigs a la Mare de Déu.

En acabar la festa d'enguany, el cel s'enfosquí com si es fes de nit i va esclatar una tempesta que feia retrunyir la Serra, caigué aigua i pedra com poques vegades s'havia vist.

Una colla de jovent que tornaven junts pel Pas dels Gasolans cap al seu poble, darrera aquestes muntanyes, es perderen en no poder travessar els torrents que anaven de gom a gom, i anaren a recollir-se al Mas de l'Obaga que ells creïen abandonat.

L'endemà en aquell galliner, sempre desert, hi havia cinc gallines negres, que, esvalotades, buscaven inútilment un forat per escapar.

En no aparèixer aquests joves per enlloc, tothom va pensar que dissortadament s'haurien negat a l'intentar travessar les torrenteres.

Llavors des de Martinet fins a la Seu d'Urgell, els homes varen regirar el Segre i totes les rieres que hi porten les seves aigües, esperant trobar els cossos dels infortunats joves, però semblava que la terra se'ls hagués empassat o les tarteres haguessin estat llur mortalla.

Inútilment buscaven. Els del veïnat sabien bé, segons ells, on eren els cinc joves.

La vella del Mas de l'Obaga els havia embuixat, tornant-los gallines, negres com la xemeneia de la casa.

Ja feia estona que volia preguntar-li si havia sentit quelcom sobre la manera de deslliurar-los de l'encanteri de la vella bruixa i em va sortir com un crit de justícia de la meua boca.

Però el pastor no em contestava, i vaig tornar a insistir.

Després d'un llarg silenci, cap baix i tapant-se els ulls, com si el foc li cremés les parpelles, em digué:

— Diuen, però jo no hi crec, que si l'aviram maleït pogués beure aigua

muntanya

CENTRE EXCURSIONISTA SALTENC

PRÒXIMES EXCURSIONS

Dia 11 de gener:

AL PUIGSACALM, des del Coll de Barcons per la Font Tornadissa.

25 de gener

A Talaixà, Salt de la Núvia, Sant Aniol d'Aguges, Vall de Sant Aniol i Pont d'En Valentí.

8 de febrer:

EXCURSIÓ HIBERNAL a Ull de Ter i ascensió al Pic de Bastiments. Es recomana anar equipat amb botes de muntanya, grampons i piolet.

22 de febrer:

Ascensió al Pic de Bestracà (Alta Garrotxa), des d'Oix.

DIPOSITIVES

Divendres, dia 9 de gener, a la Sala d'Actes del nostre local social.

PROJECCIÓ DE DIPOSITIVES DE QUIM RIBAS:

"EXCURSIONS PELS ALPS"

VIDA

IMPORTANTES ELECCIONS

El dia vint d'aquest mes de desembre es celebrarà, a les nostres instal·lacions del Casal de Jubilats de Salt, la tradicional i anual ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA. Però enguany aquesta Assemblea era diferent, a les anteriors, ja que ara s'havia de nomenar nou President, és

Serra i Soler, persona que creiem que ha estat un bon President per al Casal i que ara no vol continuar al front, ja que diu ell mateix que l'entitat necessita noves cares i nova gent amb idees clares i fresques; li reconeixem la seva sinceritat i valorem positivament el seu llarg mandat,

tància de la que té, la feina està feta i aquí hi ha els treballs que s'han fet.

Però ara, la cosa canvia. No ens cal oblidar que som la primera entitat socio-cultural del Poble de Salt, uns vuit-cents socis ens avalen, i això pesa molt. Ja hem catalogat en diverses ocasions la tasca important que està fent aquesta entitat, i pot fer encara, en molts i diferents apartats de la nostra societat: cívi-ques, culturals, esportives o d'esbarjo com si d'un ateneu saltenc es tractés o del Casal del poble, un tot el que es desitgi fer, compartir, unir, practicar o crear és possible.

El verdaderament important són els fets i el que es pot fer. Si tots els socis, tant Jubilats com simpatitzants de qualsevol edat, professió i estat social vota a consciència alguna candidatura.

El temps han canviat i no podem oblidar que aquest país està aconseguint la democràcia amb una total llibertat d'expressió. Qualsevol soci d'aquesta entitat pot i és el seu deure saber i informar-se de les persones que es pensen presentar en aquestes eleccions a President, per poder així elegir més bé les persones que han de portar el timó d'aquesta barcassa.

Això es pot fer de moltes maneres: una és elegir el primer que es presenti (i que no volem dir que no valgui) i l'altra és aquell candidat que ens proposi una Junta, equip, uns noms i programa d'actuació. En una paraula: ens ha d'oferir unes alternatives; això és el mínim que podem demanar als socis i que segons els Estatuts del Casal s'han de fer, segons la Llei d'Associacions de l'any 1964.

a dir, nova Junta a l'equip que ha de dirigir els destins de l'Entitat més important de Salt i que engloba diverses seccions, durant dos anys com a mínim.

Enguany s'acaba el mandat d'un home que ha dirigit el destí d'aquesta casa, més de cinc llargs anys, l'Emili

un dels pioners juntament amb altres de la seva Junta, que han fet possible i real aquest Casal.

Ara no volem entrar en qüestions, de si es podia haver fet més o si el soci està content. En general, la personalitat és gran, encara que exteriorment se'n doni menys impor-

del CASAL

A LA NOSTRA ENTITAT

Amb tot el que diem no volem pas embolicar la troca, però sí assabentar el soci que vol que el seu Casal estigui en bones mans. Ja hem dit que aquest Casal de Jubilats ha estat un lloc per a moltes inquietuds i ho ha de continuar essent; sempre, és clar, pensant des d'un punt de vista apolític. Aquí dins no en tenim cap necessitat de fer política de partit; si de cas farem política d'Entitat, Casal, o Ateneu. En una paraula: política de portes obertes.

Quines són aquestes solucions per aconseguir aquesta fita?

Nosaltres, LA FARGA, creiem que són moltes i diverses, per exemple:

1. — Formar una Junta Directiva unida i eficaç, capç de servir el jubilat tal i com es mereix. Donant-li serveis d'utilitat en el seu nou estat social, oferint-li avantatges i no inconvenients, procurant-li distracció, participació i comunicació, perquè ell és mereixedor de tot això i molt més.

2. — Que en aquesta nova Junta Directiva hi estiguin representades totes i cadascuna de les actuals seccions, i les que es puguin formar més endavant, ampliant-les, ajudant-les i portenciar-les, molt més del que fins ara s'ha fet. No podem ohlidar que elles són, sense cap mena de dubte, les que han fet possible que aquest Casal es conegués exteriorment, tant pel Club Petanca, com pel Centre Excursionista, com per La Farga.

3. — El futur del Casal no pot estar hipotecat. Volem dir que no ens devem a cap partit, entitat o partidisme. Som un Casal privat que es regeix per una Junta Directiva i, per sobre d'aquesta, l'Assemblea General de Socis. Ja hem dit que som la

primera i si trobem aquesta junta i el seu President entre tots, ens los podem prometre ben feliçes.

4. — I últim, el Casal és una entitat viva i prou important en el context del poble, i per tant, es deu a ell; més ara que estem atravesant tots els Saltencs per moments decisius i molt importants per tal de retrobar la identitat perduda i la nostra personalitat. El Casal té prestigi, força moral i social per fer costat a la comissió per la independència de Salt.

Amb aquest nou Casal, LA FARGA, volem ajudar a construir aquest nou Casal, o seu social, donant suport a la nova junta i al seu President, si aquesta és capaç d'oferir un programa efectiu, i eficaç. I en el fons, el que volem tots plagats és el mateix, la bona marxa de l'Entitat.

Visca el Casal.

Equip Redactor de LA FARGA

SALVADOR FÀBREGAS i PUIG: (EL FERRER)

Nascut a Salt l'any 1906, en VADOR, com t'lots els pagesos i hortelans del poble el coneixen, n'és una persona senzilla i humil, d'aquelles que porten l'ofici a la sang. Són ja seixanta els anys que porta picant a l'enclusa, com si per ell la jubilació no existís; continua remenant pel taller, arreglant les eines del camp o fent els encarrecs més insignificants que hom es pugui imaginar, en aquest divers i ampli camp que compren els oficis de ferrer i de manyà.

— Quans anys teniu Vador?
— Setanta-quatre de fets, vaig nèixer l'any mil nou-cents sis.

— A quin carrer concretament?
— Al Carrer Llarg o Hernán Cortés, davant de ca les Monges.

— Quans anys teníeu quan van començar aquest ofici i per què el van triar?

— En tenia tretze. El vaig triar, perquè no m'agradava fer de bosqueta, que era el que feia el meu pare.

— I on van anar a aprendre'l?
— A can Peret Manyà, que després va ser can Pelayo.

— I quina va ésser la primera feina que van fer?

— Arandeles, i les havíem de fer a mà, no com ara, que les fan a màquina.

— Allà de què feieu més, de ferrer o de manyà?

— Un xic de tot. Potser més de manyà, encara que de ferrer també en feiem, però manys. Solíem fer xarneres, frontisses, golfos, arandeles, panys de cadaules, de tot el que es venia llavors a les ferreteries. També ferràvem, però molt poc.

— A on van aprendre l'ofici de ferrer, doncs?

— Després de tres anys vaig plegar i me'n vaig anar a treballar a Sarnà, a una casa que en deien a cal

Francès; allà sí que es feia de ferrer, sobretot ferrar cavalls, carruatges, eines, de tot.

— Però vós, així, què sou, ferrer o manyà?

— Jo sóc ferrer negre que en diem. Però també faig coses de manyà, com baranes, balcones, reixes, panys, claus.

— I de ferrer, el que més heu fet ha estat ferrar cavalls?

— Potser sí, me'n sóc fet un tip; m'ho passat dies sensers ferrant.

— Quant trigàveu per ferrar un cavall?

— Normalment cinc quarts, però n'hi havia algun que jo sé, que per fer una pota i estava una hora.

— Quantes persones havíeu de ser per ferrar un cavall o matxo?

— Segons l'època de l'any, a l'hivern amb dues passàvem, però a l'estiu, tres: el que aguantava la pota, el que feia de cua per espantar les mosques, i jo, que ferrava.

— Com són els cavalls?

— Són animals molt delicats, sensibles; si algun cop els hi feies mal, se'n recordaven. Jo fins i tot he tingut sort; mai cap no m'ha clavat cap guitza però, de trepitjades, totes les que vulguis, els de trot són molt fins.

— Encara ho feu de ferrar cavalls?

— No, ja fa temps que m'ho vaig deixar. Era una feina molt pesada. Ara faig quatre cosetes per distreu-ro'm perquè jo no sóc home de cafés.

— Quin va ésser l'últim que van ferrar?

— El de can Massana Granairo, el que portava el carro que repartia la carn de l'escorxadador de l'Ajuntament.

— La feina de ferrer és una feina d'artista?

— Home, com tots els oficis; som artesans, perquè ens ho feiem tot

nosaltres, les ferradures, els fusells de carro i les soldadures, a base de bullida i sorrejant. Ara tot està mecanitzat.

— Quants claus porta una ferradura?

— El normal són set, i les grosses vuit, però els peus malalts, fins i tot deu.

— I què costava ferrar un cavall quan van començar?

— Ferrar, sis reals, però referrar només tres. Referrar és treure la ferradura vella rebaixar el casc i tornar a posar la mateixa.

— Es pot dir que sou l'últim ferrer de Salt que queda?

— Jo crec que sí, jo no en sé cap més.

Tota una institució al poble de Salt el ferrer, en Vador. La recança o l'enyorança fan que l'home no pugui deixar de remenar per matar l'estona en l'ofici que tant d'anys l'ha acompanyat. Veure'l emmascarat de carbó, bullint a la fornal, són coses que a nosaltres ens ha ensenyat molt. Per això desitgem que la salut l'acompanyi en aquest ofici, que és el que més li plau.

CULTURÀLIA

EL NADAL A CULTURÀLIA

En el número d'aquest mes de desembre oferim als nostres lectors tres poemes nadalencs. Tres poemes amb una constant per partida doble: La festa del Nadal i el nostre Salt.

Salvador Sunyer i Antònia Bautista, poetes de Salt, coneguts i col·laboradors de "La Farga". Lluis Torner, poeta de Girona, ens parla de Salt i Sarrià de Ter. Coneix bé les

dues localitats a les que hi ha col·laborat culturalment. Des d'un punt -Girona- equidistant de les dues viles, ens fa una reflexió ètica que més voldríem que la fes qui també ens agradaria que la fés.

Al acabar només voldríem que el Nadal tingui 365 dies de durada cada vegada.

MER FABREGA

A TU, NADAL

Nadal, t'imagino sol i deprimit,
desconsolat.
Nosaltres exclamem: S'acosta el Nadal!
... i pensam en regals, torrons i vacances....

L'home ha fet de tu un Nadal material,
t'ha transformat en un Nadal feble i fetaç,
un NADAL que no conserva les seves arrels,
un Nadal més mort que viu...
un Nadal destruït!

I ara miro el groguenc i envellit calendari
de la meua cambra,
i només li resta un full de cendres,
de reminiscències,
de nadals que ja mai reviuem....

I et veig cansat, envellit,
farcit d'objectes, no de sentiments.
Veig un Nadal que no és el verdader,
un Nadal artificios, nou,....i obscur.

La gent ja no recorda el teu perquè,
s'ha avesat a veure't, any rera any,
d'una manera més còmoda,
...i, poc a poc, inconscientment
t'ha anat destruïnt!

La teua veritat presonera en una tàvega
de força indestruïble,
que ha anat confegint
aquesta nostra corrompuda societat,
i el teu significat veritable
és lluny de les ments de la humanitat!

Només espero que algun dia
l'home s'adoni del que t'està fent,
que et vegi tal com hauries d'ésser,
...i espero que aquest dia arribi aviat!

Salt, desembre 1980
ANTÒNIA BAUTISTA

AMB QUATRE BRUCS

Nit de foc, nit de cançó,
nit de dansa i d'abraçades!

Amb quatre brucs i uns bedolls
Josep en fa una foguera.
Els ocells canten com folls,
dorm el bou, riu la somera.
Nit de foc...

Sant Josep bufa content
en un flabiol de canya.
La gebre canta al torrent,
canta en un racó d'aranya.
Nit de foc...

El fuster, que no entén res,
ha engegat un pas de dansa.
Els pastors de tres en tres
s'hi afegeixen sans recança.
Nit de foc...

Salt, 27 d'octubre 1980.

SALVADOR SUNYER I AIMERICH

PER LA INDEPENDÈNCIA DE SALT I SARRIÀ DE TER

En aquest temps de democràcia,
d'autonomies i llibertats,
creiem que és de justícia
el remeiar uns disbarats.

Hi ha dos pobles que pateixen
per una molt trista decisió,
puix com a tals no existeixen,
per una forçada aneixió.

Eren dos viles de Girona,
de noms Salt i Sarrià,
que varen morir el trist dia
que aquella els anexionà.

Perdent la personalitat
que com a pobles tenien,
passant a ésser, de la ciutat,
barris de les rodalies.

Fou una decisió a desgrat
de les dues poblacions,
de les que ningú, autoritzat,
va escoltar llurs opinions.

Elles prou que s'hi oposaren
a engrossir la Capital
i moltes raons exposaren,
totes elles fonamentals.

Pero com tantes decisions,
que llavors es solien prendre,
no s'escoltaren les raons,
ni tampoc se'ls volgué entendre.

És per això que ens trobem,
diuen llurs vilatans,
que, per decisió del Suprem,
ja no som ni peix ni carn.

Puix malgrat que els han posat
un Consell Municipal,
aquest està molt supeditat,
en tot, a la Capital.

I amb tot això no és que vulguin
deixar d'ésser gironins,
però és ben lògic que mirin
de defensar llurs confins.

És igual que a Catalunya,
no li reca ésser espanyola
però el que si desitjaria
és governar-se tota sola.

Així doncs, al que això escriu,
que es té per un bon gironí
us anima a que no defalliu
i ho pogueu aconseguir.

I ara que vé el Sant Nadal
i començarà un Any Nou,
que aconseguíu l'ideal
que a ambdós pobles us mou.

Tingueu unes Bones Festes
i que els Mags de l'Orient
premiïn les vostres protestes,
amb un nou Ajuntament.

BON NADAL, BONES FESTES I
UNA PROMPTA SEGREGACIÓ.

Ll. Torner
Nadal 1980

(Ve de la pag 7)

de la Font de Bastanist, tornarien a ser, no eis joves que havien estat, puix d'aixo fa molts i molts anys, pero perderien l'encanter i descansarien en pau. Però la bruia prou té cura que no surti a beure d'altra agua que no sigui la del torrent.

Vaig saltar de seguida.

— Jo eis portaré agua de la Font de Bastanist!

I d'una revolada m'aixeco.

A or vas? em diu el pastor.

— A Bastanist! — li responc.

No siguis boig, no es pot jugar amb el que desconeixem!

T'embruixarà i dema seràs una gallina més del Mas de l'Obaga!

Jo ja saltava per les tarteres, i encara sentia cridar-me que tornés. Com la pedra que rodola al mig de l'allau vaig baixar a Bastanist; llassat em deixo caure sobre el prat, en refer me omple la meva cantimplora d'agua de la Font, i al cap de poca estona ja em trobava davant del casalot embruixat. En entrar-hi he despertat el maleït aviram i també la bruixa.

M'he despertat amb un gran sobressalt i el cor em batega com un cavall a galop.

Miro al meu voltant. El foc de la llar ja només és cendra amb algun fumall que no ha cremat del tot.

El pastor dorm sobre la màrrega del racó i el gos rufia vora meu.

A fora el roquisser fa de mirall a la llum plena, miro els vèrtexs de les congestes, brilen més que mai...

Quina pau, quin silenci, quin somnol

JAUME BOSCH i TERMES
La Cerdanya, juliol de 1980

FOTO-CONCURS

"SALT ~ INÈDIT"

Foto DESALI

Us presentem en aquest número les reixes d'unes finestres d'una coneguda casa de la vila de Salt.

En paraules de Pau Masó "es poden considerar les reixes artístiques més importants d'unes finestres, al poble de Salt".

Es pregunta:

- 1) En quin lloc es troben...
- 2) Com es diu el propietari...

Dirigiu les respostes a: LA FARGA (Foto-Concurs). Passeig Verdader, n.º 1-SALT.

La persona premiada obtindrà un obsequi de Comercial VALVI.

SOLUCIO AL MES ANTERIOR

Respostes

El nom actual del carrer és CARRER LLARG, fins recentment Hernán Cortés.

La Casa so'n diu: Cala Paula "Mató".

El premi ha correspost a: DAVID ECHAVE, que pot passar per Secretaria a recollir-lo de seguida.

- Ja tenim telèfon a la nostra redacció. Ara només ens falta la línia i el número.
- A l'Arnau l'hem enviat a fer propaganda del nostre poble a Holanda.
- Ja tenim el PUNT-DIARI en el CASAL, les nostres pressions han estat escoltades.
- Aquest any, per les Festes de Nadal, tindrem PASTORETS a la nostra Vila. Concretament al Patronat.

LA INDEPENDÈNCIA EN MARXA

Està vist que renunciar a Salt seria renunciar a Catalunya, això és el que pensa la Comissió per a la independència de Salt i jo m'atreveixo a dir que la gran majoria de saltencs també, encara que no hagin nascut a Salt.

Aquest era l'encapçalament amb què la comissió es dirigia a l'actual Batlle de Girona JOAQUIM NADAL I FARRERES, en la qual se l'assabentava del fet que mai ha estat intenció de la Comissió presentar la campanya com unabatalla contra Girona. La campanya que hem començat vol ser seriosa, clarificadora i realista. Podem tenir defectes, però tenim voluntat ferma i volem situar el nostre Poble on era l'any 1974 amb seny i eficàcia. Ens avala el Consell Municipal i les Entitats del nostre Poble.

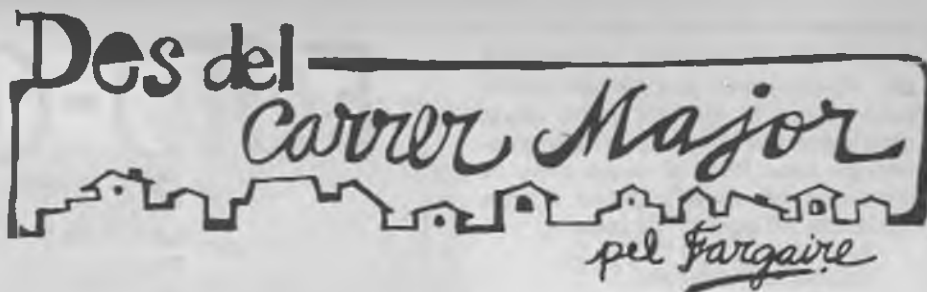
No cal dir que la carta era prou expressiva i clarificadora. Molts de vosaltres l'heu pogut llegir a la premsa local. Per motius d'espai no la podem publicar íntegra, encara que seria del meu grat fer-ho.

Aquesta Comissió també va rebre contestació del nostre veí i Conseller de Governació, Joan Vidal i Gayolà. Però en la carta no parlava, ni insinuava en quina ocasió podia rebre, o bé a la Generalitat o a Salt mateix, uns membres d'aquesta Comissió. Encara que ell és ben conegut del problema, i estudiarà juntament amb el seu departament per tal de trobar una solució per als seus conciudadans. La comissió, sense pensar s'ho més, li envià un telegrama fent-li memòria de l'entrevista, ja que per Salt és importantíssim.

També haig de fer menció que ja són 22 les Entitats Saltenques que s'han adherit a la campanya d'una manera oficial, amb signatures dels Directius de llurs Entitats.

Una de les coses que més il·lusió m'ha fet és veure que tots els membres de la Comissió per la independència de Salt han valorat d'una manera molt positiva el número Monogràfic que LA FARGA va dedicar al tema de la Independència. Cal ressaltar l'editorial, l'estudi econòmic del Dr. LEONCI HERNÁNDEZ, l'article periodístic de Narcís Jordi Aragó i l'enquesta feta pels carrers de Salt, en la qual es podia veure molt clarament l'elevat percentatge de gent que volia la independència, per moltes i diversos raons.

NARCÍS BURCH i PUIGDEMONT

TOT FARGANT PER SALT

Hem sabut que la Plaça del Mercat es començarà a mitjans de Febrer. Com se sap, la Plaça estarà ubicada al camp de futbol vell. La meitat serà Plaça d'Abastament coberta i l'altra meitat zona verda.

Segons sembla, el Consell Municipal està fent gestions per acondicionar un nou camp anexe al estadi de futbol nou, per utilització d'aquells grups i veïns que solen practicar el futbol.

Hem de felicitar a la nova Agrupació "SALT SARDANISTA", per l'empenta i entusiasme amb què està portant a terme l'activitat sardanística al poble de Salt. Aquesta entitat compta ja amb uns quants centenars de socis, i ha fet una forta tasca tant d'ensenyar a ballar sardanes com de promoció d'audicions.

Sembla que el Consell Municipal vol mirar de posar un servei de RECOLLIDA d'objectes inservibles. Ja seria horral Resulta que pels voltants dels nostres camps i enmig de solars trobem sovint matalassos, cadires, ferros, cistells i mils objectes variats que el servei ordinari de recollida no vol. Si funcionés aquest servei una vegada a la setmana, ja no hi hauria excuses per tirar tot allò que ens fa nosa a qualsevol lloc.

Diuen que la "CAVALCADA DE REIS" aquest any serà molt completa. Sabem que la Comissió Organitzadora hi treballa de valent i moltes persones, sobretot jovent, hi col·laboren amb moltes ganes.

Després de tants anys de no fer-se la cavalcada i després del russonant èxit popular de l'any passat, no cal dir que el Fargaire se'n alegra de la consolidació de la CAVALCADA DE REIS. És tan esperada pels infants del poble!

EL SALT QUE VOLDRIEM

En aquests moments l'Ajuntament de Girona està procedint a l'ADAPTACIÓ amb modificacions del PLA GENERAL D'URBANISME de 1971. Per la transcendència que tota modificació dins el camp de l'urbanisme representa per a la societat afectada, hem de parlar doncs del Salt que voldríem, del Salt que no és i del que ens agradaria que fós.

En deu quinze anys, la fesomia de Salt ha canviat radicalment, convertint-se d'un

poble mitjà de les nostres comarques a gairebé un poble suburbí d'una Girona que aspirava a esdevenir una super-capital.

El Salt que voldríem, resta encara lluny de les nostres aspiracions.

Ahans tothom desitjava tenir el gratacels més alt a la seva ciutat, i es feia córrer que com més alt era un bloc més importància tenia la capital. Els pobles, que copien les coses de la ciutat, van voler prendre exemple, i així van anar sortint "bolets" d'edificis que tothom "admirava" perquè "feia capital", i la gent ingenuament se'n enorgullia i vanagloriava.

Així la "Costa Brava" va quedar "sombrada" de monstres de ciment pensats per adquirir categoria, i alhora allotjar els milers d'estrangers que l'estiu creuaven la frontera.

A la vila de Salt, la febre "boletaire" li va venir aviat. I l'exemple més genuí i representatiu, i alhora el més desafortunat, el tenim precisament en l'edifici que el poble coneix amb el nom de gratacels.

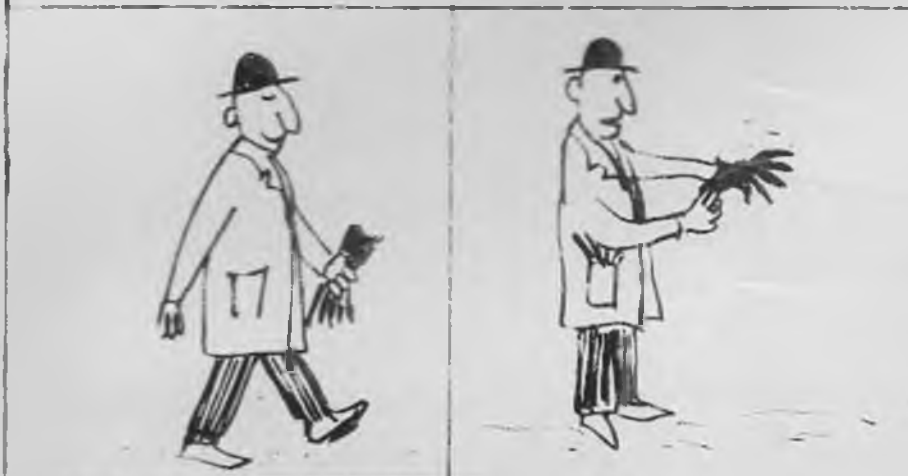
Però la cosa no va quedar aquí; darrera el desgraciat "rascacielos" es va dir que allò era només un primer pas, i calia seguir-ne l'exemple; així que anem a fer força més edificis, més blocs alts, fins a veure si es podia mirar de tapar el campanar. El campanar és història, i el que cal és el futur. Blocs i blocs que van anar tapant les casetes de planta baixa, les casetes de dues plantes i gairebé han arribat a tapar el campanar.

És aquest el Salt que volem? Evidentment no! Un Salt suburbí és el que se'ns ha convertit. Un Salt sense places, amb carrers estrets, atapeïts pel tràfic, és com s'ha fet tot el creixement de Salt d'aquests darrers anys. Un Salt, pobre Salt, sense zones verdes, sense edificis agradables, sense personalitat.

Davant l'adaptació del PLA GENERAL de GIRONA i més tard de la seva revisió, voldríem que això s'esmenés. Que Salt no vol grans blocs, ni grans aspiracions de capital, sinó que vol ser un poble equilibrat: un poble que tingui serveis, centres per a la cultura i l'esplai, vivendes no de humans zades sinó fetes per viure: ni l'home.

És aquest el Salt que se'ns prepara? Potser seria interessant que en aquest temps d'exposició pública, en aquest moment en què se'n parla, cadascú també hi digués la seva. Quin futur volem per a Salt?

L'ACUDIT FOLL per Burxeta

ELECCIONS?
NO, GRÀCIES!

Ja veig que el títol no és gaire original. A més, em sap greu manipular aspiracions nobles i poc compartides. Però és que, abans, la inefable "Televisión Española" (això s'ha de dir en castellà) ho ha fet. Aquest guinyol barroer, absolutament estúpid i nefast ho manipula tot (hauria de dir ho potineja, ho grapeja tot).

Perquè s'ha de fer eleccions? N'hi ha que tot el dia estarien votant! S'han cregut això de la democràcia, pobrets! Abans sí que anàvem bé! Quo callia un nou President?... El Senyor Rector el nomenava i... muts i a la gàbia! Es que es pot trobar algú amb un criteri més equànim i més desinteressat? Ca, barret! (Després es descobria que, a més de ser Paborde de Sant Isidre i de los Quaranta Hores, el nou President oferia cada any un donatiu substancios per a les "obres d'apostolat". Però això no tenia res a veure amb la transparència de l'elecció presidencial. La mà dreta no ha de saber mai el que fa l'esquerra, i la roba bruta s'ha de rentar a casa).

Encara s'ha d'inventar un sistema que vagi més bé que el maridatge poltrona-altar. (No et passis, Buxeta).

De manera que... res d'eleccions! Posar cinquanta paperetes amb el mateix nom dins d'un barret (no cal que sigui de capellà) i fer que una mà innocent trogui, tremolosa, el nom de l'escollit pels déus. I, després, celebrar-ho amb torrons i xampany, dient allò de "procuraré respondre a les aspiracions d'aquest poble que ha posat en mi la seva confiança" (plas! plas! plas! això són els aplaudiments).

Què? Us ha agradat aquest sistema electoral? De res. L'ofereixo gratuïtament a tots els candidats. Només els demano que no en facin gaire publicitat. Sabeu? me'l prendrien dels dits, perquè n'hi ha que d'un pet en fan una bomba atòmica.

El Burxeta us desitja de cor (un cor ben saltenc) unos felices eleccions i un prósper nou mandat presidencial. Que tots poguem celebrar-ho amb germanor i sana harmonia. Amén.

BURXETA